

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ З МОДЕРНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.В. Болтянський, к.т.н.,

Н.І. Болтянська, к.т.н.,

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь, Україна.*

На темпи і ефективність розвитку сільського господарства в ринкових умовах надають вплив безліч факторів, основним з яких можна віднести: низька інвестиційна привабливість галузі, нерозвиненість логістичної інфраструктури, низький рівень забезпеченості сучасної ресурсозберігаючої технікою, дефіцит кваліфікованих кадрів та недосконалість механізму доведення науково-технічних розробок до сільськогосподарських товаровиробників та ін. Реалізація урядових програм 2018 року державної підтримки сільського господарства передбачає виділення значної суми державної підтримки на розвиток тваринництва, розвиток фермерських господарств, здешевлення сільськогосподарської техніки, розвиток садівництва та виноградарства, що дозволить підвищити актуальність науково-технічної дослідницької діяльності в НДІ та аграрних університетах, а також прискорить освоєння отриманих результатів.

Разом з тим, вирішення кадрового питання залишається як і раніше актуальним. Молоді кваліфіковані фахівці після закінчення аграрних вузів, при ухваленні рішення про повернення в село, враховують не лише рівень оплати праці, але і житлові умови, розвиненість соціальної інфраструктури у населеному пункті [1-6].

Щорічне збільшення кількості сучасної техніки в сільськогосподарських організаціях вимагає більш високого рівня знань в області її техніко-технологічних можливостей, як у головних спеціалістів, так і у пересічних механізаторів, що працюють на ній. Сьогодні в організаціях, що мають новітню техніку для обробітки сільськогосподарських культур, за сучасними технологіями, використовується праця робітників з низькою кваліфікацією. Більшість механізаторів, які працюють на сучасних посівних комплексах, мають лише середню спеціальну освіту. Нерідко головні спеціалісти не мають вищої освіти або воно не відповідає займаній посаді. Крім того, аналіз демографічної ситуації в сільській місцевості свідчить про те, що лише 15% працівників до 30 років і 15% працівників пенсійного віку зайняті в сільському господарстві. Середній вік механізаторів 53 роки, а доярок – 51 [3, 7]

Держава повинна переглянути своє ставлення до сільського

господарства, адже в Україні воно має великий вплив на рівень добробуту населення і економіку країни в цілому. В першу чергу необхідно поліпшити житлові умови і розвивати соціальну інфраструктуру. У сільському господарстві особливу увагу слід приділяти зростанню продуктивності праці і зростання рентабельності виробничих процесів. Це дозволить знайти кошти на збільшення заробітної плати мінімум до рівня прожиткового мінімуму. Реалізація запропонованих заходів дозволить підвищити приплив молодих кваліфікованих кадрів в сільську місцевість, що послужить поштовхом до прискорення темпів її інноваційного розвитку.

Вітчизняне сільське господарство переживає інноваційну кризу, яка пов'язана з відсутністю необхідних умов для розвитку сільського господарства за рахунок освоєння науково-технічних досягнень. Інноваційний потенціал сільського господарства використовується на 4-5% проти 50% і більше в порівнянні з економічно розвиненими країнами. Щорічно залишаються незатребуваними сільськогосподарським виробництвом до 40-50% закінчених науково-технічних розробок [1,2].

За масштабами фінансування науки Україна перейшла на рівень країн з середнім за абсолютною величиною витрат і навіть малим за часткою у ВВП науковим потенціалом. В останні роки значне зростання інвестицій в сільське господарство без базисних інновацій, що дозволяють освоювати нові технології, можуть стати неефективними. Тому необхідна активізація процесів, що дозволяють вести безперервне оновлення виробництва на базі освоєння досягнень науки і техніки. Інноваційні процеси повинні регулюватися державою за допомогою відповідної інноваційної політики, яка сприятиме систематичному і прогресуючому організаційного, економічного, техніко-технологічного оновлення агропромислового виробництва, підвищення його ефективності [9].

Підвищенню інноваційної активності в сільському господарстві перешкоджає ряд факторів:

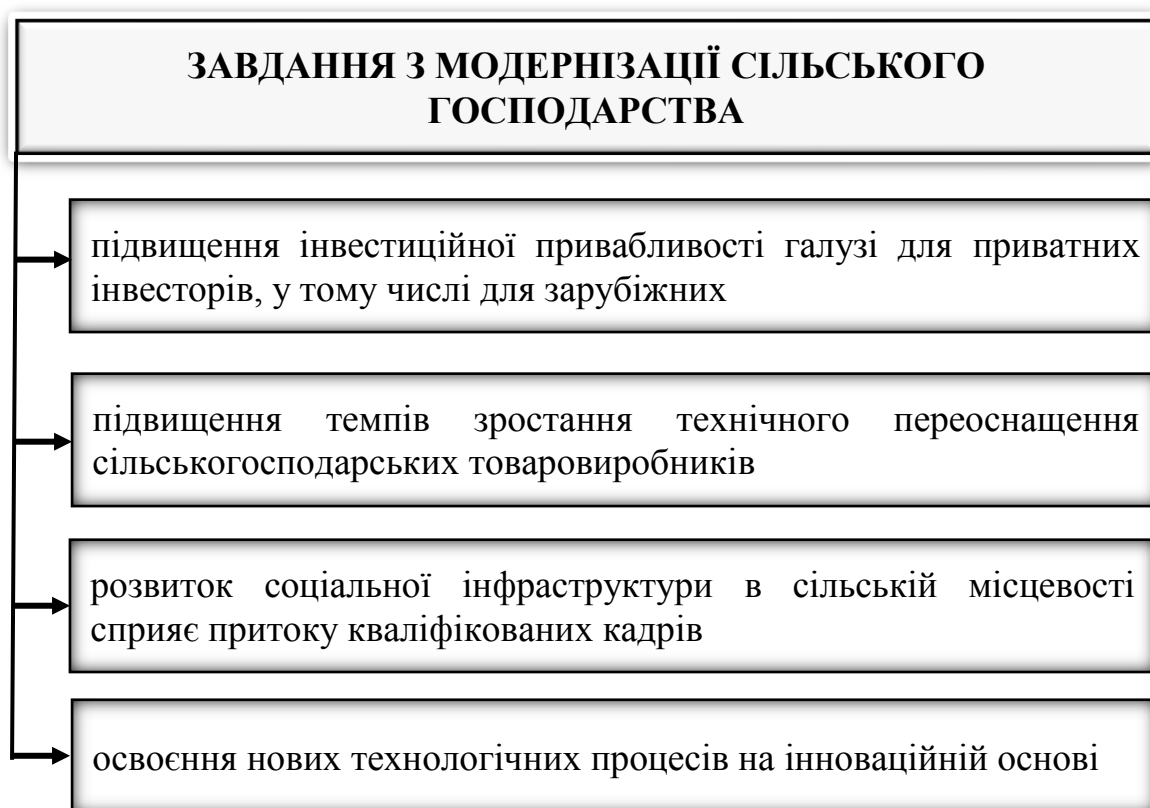
1. Невідповідність наявного науково-технічного та технологічного потенціалу сільського господарства новим економічним і виробничим вимогам. Спад виробництва сільськогосподарської продукції, слабка підтримка з боку держави і висока вартість нововведень не дозволяють розвивати інноваційну діяльність.

2. Зберігається нееквівалентність обміну сільського господарства з іншими галузями економіки, що призводить до деградації його матеріально-технічної бази. Істотно погіршують ситуацію зростаючі ціни на енергоносії, що позбавляє вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників їх природного переваги.

3. Несприятлива інвестиційна ситуація для сільського

господарства і низька прибутковість більшості сільськогосподарських товаровиробників. Незважаючи на те, що в останні роки в сільському господарстві помітно активізувався інвестиційний процес, його частка у видатковій частині бюджету не перевищує одного відсотка при питомій вазі продукції ВВП на рівні 4,4%. Економіка більшості сільськогосподарських товаровиробників така, що не дозволяє їм здійснювати не лише розширене, але й просте відтворення, використовувати економічні стимули, що надаються державою.

Серед першочергових завдань з модернізації сільського господарства необхідно виділити наступні (рис.1).

Рис. 1. Першочергові завдання з модернізації сільського господарства

Тільки постійний науково-технічний прогрес може забезпечити динамічний розвиток сучасного суспільства. Головними його умовами є безперервне оновлення технологій і широке використання новітніх наукових розробок. Підвищення інноваційної активності не тільки дозволить підвищити техніко-економічний рівень виробництва, але і істотно поліпшити інвестиційний клімат [8].

Тільки спільними зусиллями держави, науки і підприємств агропромислового виробництва можна в перспективі підвищити інноваційну активність в сільському господарстві країни. Це дозволить не тільки підвищити ефективність виробництва, але і його конкурентоспроможність на міжнародному продовольчому ринку.

Список літератури.

1. Болтянська Н.І., Комар А.С. Організаційно-економічні заходи ресурсозбереження в молочному скотарстві. *Тези міжн. наук.-пр. форуму «Сучасні наукові дослідження на шляху до євроінтеграції»*. ТДАТУ. 2019. С. 36-39.
2. Boltyansky V., Boltyansky O., Boltyanska N. Analysis of major errors in the design of pumping stations and manure storage on pig farms. *TEKA Commission of Motorization and Energetics in Agriculture*. 2016. Vol.16. No.2. 49-54.
3. Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Зменшення витрат енергетичних ресурсів для отримання сільськогосподарської продукції. *Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-технічної конференції «Крамаровські читання» НУБіП*. 2015. С. 54–55.
4. Boltyanska N. Ways to Improve Structures Gear Pelleting Presses. *TEKA. An International Quarterly Journal on Motorization, Vehicle Operation, Energy Efficiency and Mechanical Engineering*. Lublin-Rzeszow, 2018. Vol. 18. No 2. P. 23-29.
5. Болтянська Н.І. Зниження енергоємності виробництва продукції тваринництва за рахунок скорочення енергії на кормоприготування. *Інженерія природокористування*. 2018. №1(9). С. 57–61.
6. Скляр О.Г., Болтянська Н.І. Основи проектування тваринницьких підприємств: підручник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 380 с.
7. Болтянська Н.І. Умови забезпечення ефективного застосування ресурсозберігаючих технологій в молочному скотарстві. *Праці ТДАТУ*. 2016. Вип. 16. Т.2. С. 153–159.
8. Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Щодо оцінки потенційної можливості застосування ресурсозберігаючих технологій на підприємствах молочного скотарства. *Науковий вісник ТДАТУ*. 2016. Вип.6. Т.1. С. 50–55.
9. Болтянська Н.І. Забезпечення якості продукції у галузі сільськогосподарського машинобудування. *Науковий вісник НУБіП. Серія «Техніка та енергетика АПК»*. Київ. 2014. Вип.196, ч.1. С. 239-245.
10. Болтянський О.В., Болтянська Н.І. Аналіз основних тенденцій розвитку світової та вітчизняної сільськогосподарської техніки для рослинництва. *Науковий вісник НУБіП. Серія «Техніка та енергетика АПК»*. Київ. 2011. Вип.166, ч.1. С. 255-261.